

Παπυρροπούλειο Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας Λευκωσία

Σχολική Χρονιά 2002 – 2003

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2003

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ: Α'

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 10. 6. 2003

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΤΜΗΜΑ:..... ΑΡ.:.....

ΜΕΡΟΣ Α': ΕΚΘΕΣΗ (Βαθμοί 10)

Να αναπτύξετε ΕΝΑ από τα τρία θέματα:

1. Ένας ξεριζωμένος πρόσφυγας αφηγείται.....
2. Ένα πρόσωπο από το σχολικό μου περιβάλλον που συμπαθώ ιδιαίτερα.
3. Το δημοτικό σχολείο από το οποίο αποφοίτησα.

ΜΕΡΟΣ Β': ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Βαθμοί 3)

Κείμενο 1: «Ο Βάνκας», του Αντόν Τσέχοφ
Ο Βάνκας αναστέναξε, βούτηξε την πένα στο καλαμάρι και εξακολούθησε το γράμμα του: Σου γράφω τα βάσανά μου, παππού. Χτες το αφεντικό με άρπαξε από τα μαλλιά, με τράβηξε στην αυλή και με ρήμαξε στο ξύλο γιατί εκεί που κουνούσα το μωρό με πήρε ο ύπνος. Την άλλη βδομάδα πάλι η κυρά μου είπε να καθαρίσω μια ρέγγα και ' γω άρχισα από την ουρά. Και τότε μου άρπαξε τη ρέγγα και την έτριβε στα μούτρα μου. Και οι καλφάδες του μαγαζιού όλοι με βασανίζουν. Με στέλνουν στην ταβέρνα να πάρω βότκα και με βάνουν να κλέβω το τουρσί του αφεντικού και κείνος με κοπανάει με ό,τι κρατάει στα χέρια του. Όσο για το φαϊ, άστα! Το πρωί ξεροκόμματο, το μεσημέρι κουρκούτι, το βράδυ πάλι ξεροκόμματο. Ούτε τσάι, ούτε λαχανόσουπα, όλα τα περιδρομιάζουν τ' αφεντικά.

Με βάζουν και κοιμάμαι μπροστά στην πόρτα και όταν κλαίει το μωρό, εγώ δεν κλείνω μάτι, γιατί πρέπει να κουνάω την

κούνια. Αγαπημένε μου παππού, για όνομα του Θεού, κάνε μου μια χάρη: πάρε με από δω, πάρε με στο σπίτι, στο χωριό, δεν αντέχω άλλο... Τα πόδια θα σου φιλήσω, όλη μου τη ζωή θα παρακαλώ το Θεό για σένα, πάρε με από δω, γιατί θα πεθάνω....

Ο Βάνκας ζάρωσε τα χείλη του από το παράπονο, σφούγγισε τα μάτια με τη μουτζουρωμένη του γροθίτσα και ένας λυγμός ανέβηκε στο λαιμό του».

Παρατηρήσεις:

1. Σύμφωνα με το απόσπασμα, να αναφέρετε δύο προβλήματα που αντιμετώπιζε ο Βάνκας στο τσαγγαράδικο όπου δούλευε. (β. 0.5)

2. Ποια είναι τα συναισθήματα του Βάνκα, όπως φαίνονται στο πιο πάνω απόσπασμα; (β. 0.5)

3. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλες συνώνυμές τους: (β. 0.5)

-> ...με τράβηξε στην αυλή και με ρήμαξε
(.....) στο ξύλο.

-> ...ούτε τσάι, ούτε λαχανόσουπα, όλα τα περιδρομιάζουν
(.....)
τ' αφεντικά.

Κείμενο 2: «Ταξί για την Αμμόχωστο», του Γ. Φιλίππου Πιερίδη»

.....«Τήνε βλέπεις;» μου λέει. «Πάνε δυο ώρες που περιμένει εκεί δα».

Δεν την είχα προσέξει, γιατί στεκόταν αφύσικα ασάλευτη όχι στην πάντα αλλά στη μέση σχεδόν του δρόμου. Στεκόταν αφύσικα ασάλευτη. Το πρόσωπό της δε φαινόταν από 'δω που βρισκόμουν, μόνο η πλάτη. Η ψηλόλιγνη κορμοστασιά της, ο τρόπος που ήτανε κομμένα τα γκριζα μαλλιά της, το απεριποίητο αλλά καλής ποιότητας ταγιέρ που φορούσε, η πέτοινη μαύρη τσάντα που κράταγε, φανέρωναν ότι ανήκει σ' εύπορο περιβάλλον.

«Περιμένει ταξί για την Αμμόχωστο» συνέχισε ο Θωμάς.

Ανατρίχιασα.

«Για την Αμμόχωστο;!»

«Ναι. Στην αρχή, αφού περίμενε κάμποση ώρα άδικα, ήρτε και με ρώτησε, γιατί αργούνε τα ταξί. Νόμισα πως κορόιδευε, μα σαν πρόσεξα το βλέμμα της κατάλαβα ότι παραλογιάζεται. Δεν έχει πια ταξί για την Αμμόχωστο, κυρά μου, της λέω. Πως δεν έχει; μου κάνει, από δω πήρα τόσες φορές ταξί. Πρέπει να πάω στο σπίτι μου, άνθρωπέ μου, πώς θες να πάω; με τα πόδια;... Δοκίμασα να της εξηγήσω. Αυτή τίποτα. Στέκει εκεί да και περιμένει, όπως τη βλέπεις.»

Κείνη τη στιγμή φάνηκε ένα αυτοκίνητο να'ρχεται με μεγάλη ταχύτητα, ο οδηγός της κορνάρισε να παραμερίσει μα η γυναίκα δεν κούνησε από τη θέση της, μόνο έκανε να σηκώσει το χέρι της, για να του νέψει να σταματήσει. Ο οδηγός, είτε γιατί δεν αντιλήφτηκε, είτε γιατί δεν είχε διάθεση να την πάρει, την απόφυγε μ'ένα απότομο στρίψιμο και συνέχισε το δρόμο του. Το χέρι της έμεινε στη μέση της κίνησης, ύστερα το κατέβασε, φανέρωσε μ'ένα τράνταγμα των ώμων την ανυπομονησία της και ξαναπήρε την ασάλευτη στάση της.

Παρατηρήσεις:

1α. Να εντοπίσετε στο πιο πάνω απόσπασμα και να γράψετε τη φράση που δείχνει ότι η γυναίκα είναι παράλογη.

β. Τι είναι εκείνο που κάνει τη φράση της παράλογη; (β. 0.5)

2. Ποιο πόθο φανερώνουν τα λόγια της γυναίκας; Να τον συνδέσετε με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην Κύπρο. (β. 0.5)

3. «Καλά θα κάνεις», του είπα, να τηλεφωνήσεις στην αστυνομία. Καθώς φαίνεται, τη φιλοξενούν εδώ σε σπίτι συγγενικό ή φιλικό και θα τη γυρεύουν τώρα οι άνθρωποι». Έφυγα δίχως να στραφώ να κοιτάξω το πρόσωπό της. Δεν ξέρω για ποιο λόγο, μου φάνηκε πως θα την πλήγωνε η περιέργειά μου».

Να περιγράψετε τη στάση που κράτησε ο αφηγητής απέναντι στη γυναίκα. (β. 0.5)

ΜΕΡΟΣ Γ': ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
(Βαθμοί 2)

«Ο Μεγάλος περίπατος του Πέτρου», της Άλκης Ζέη
«Μπροστά στο μαγαζί, πάνω στο πεζοδρόμιο είναι ένα τεράστιος σκουπιδοτενεκές ξεχειλισμένος. Ο Πέτρος δεν είναι πια μόνος στο δρόμο. Μια γυναίκα πλησιάζει, θα τη ρωτήσει το δρόμο, θα της πει πως χάθηκε. Η γυναίκα, όμως, πλησιάζει σαν να μην τον βλέπει. Είναι κουρελιασμένη και τα μαλλιά της κρέμονταν σαν τα ξέφτια της κουβέρτας του παππού. Πάει, σαν υπνωτισμένη, κοντά στον σκουπιδοτενεκέ, κάτι φαίνεται έχασε, γιατί ψάχνει τα σκουπίδια, το κοίταξε βιαστικά κι ύστερα το' χωσε στο στόμα της. Μετά ξανασκάλισε και βρήκε κι άλλο.... κι άλλο..... Η γυναίκα τρώει σκουπίδια!!

Ο Πέτρος βρίσκεται σχεδόν δίπλα της. Εκείνη δεν τον βλέπει. Μοιάζει σαν μην έχει μάτια, ούτε μύτη, ούτε πρόσωπο, μονάχα ένα πελώριο στόμα που ανοίγει και χώνει μέσα σκουπίδια.

- Θα ψοφήσουμε της πείνας, λέγανε οι γυναίκες στην ουρά για το ψωμί, ο κόσμος άρχισε να τρώει σκουπίδια.....

Η γυναίκα πήρε με την κόχη του ματιού της τον Πέτρο, πέφτει πάνω στον σκουπιδοτενεκέ και τον σκεπάζει με τα δυο της χέρια, σαν να φοβάται μην της τον πάρουν».

Παρατηρήσεις:

1α) Να εντοπίσετε στο πιο πάνω απόσπασμα το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο λαός της Αθήνας τον καιρό της κατοχής. Σχολιάστε.

β. Να αναφέρετε άλλα δύο παρόμοια περιστατικά που να δείχνουν το ίδιο πρόβλημα. (β. 1)

2. Να γράψετε δύο χαρακτηρισμούς για τον Πέτρο, μέσα απ' όλο το μυθιστόρημα, δικαιολογώντας τους με συγκεκριμένα περιστατικά. (β. 1)

ΜΕΡΟΣ Δ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
(Βαθμοί 5)

1. Στις πιο κάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε: (β. 1)
· **Το Υποκείμενο:**

Ο πατέρας ενδιαφερόταν για τα παιδιά.

- **Το Αντικείμενο:**

Την υπόθεση χειρίζεται ο δικηγόρος.

- **Το Συνδετικό Ρήμα:**

Οι επιβάτες, που περίμεναν το λεωφορείο, φαίνονταν ανήσυχoi.

- **Το Κατηγορούμενο:**

Το αφεντικό ήταν θυμωμένο και με έδειρε.

2. Να συμπληρώσετε τα κενά βάζοντας στο σωστό τύπο τα ουσιαστικά. (β. 1.25)

· Σε κάθε αεροπλάνο υπάρχουν αρκετές _____
(η έξοδος, ον. πληθ.) κινδύνου.

· Στα _____ (το κράτος, αιτ. πληθ.)
με δικτατορικά καθεστώτα καταπατούνται τα ανθρώπινα
δικαιώματα.

· Απονεμήθηκε τιμητικό δίπλωμα στους _____
_____ (ο συγγραφέας, αιτ. πληθ.) των
οποίων τα έργα διακρίθηκαν.

· Κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Ιράκ, υπήρχε
συνεχής μετάδοση _____ (το
γεγονός, γεν. πληθ.).

· Τα λουλούδια _____ (ο ανθόκηπος,
γεν. ενικ.) χρειάζονται περιποίηση.

3. Να τρέψετε την πιο κάτω απλή πρόταση σε
επαυξημένη και σύνθετη: (β. 0.5)

Ο μαθητής ήταν αδιάβαστος.

Επαυξημένη:

Σύνθετη:

4. Να δηλώσετε το είδος της σύνδεσης των παρακάτω προτάσεων: (β. 0.75)

· Αν άκουε τον πατέρα του, σήμερα θα ήταν σπουδαίος άνθρωπος.

· Το σπίτι μου βρίσκεται στην Κερύνεια, αλλά δε μπορώ να κατοικήσω εκεί.

· Το τροχαίο δυστύχημα τον άφησε παράλυτο και του άλλαξε ριζικά τη ζωή.

5. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς το περιεχόμενο. (β. 0.75)

· Θα 'θελα να ταξιδέψω σ' όλο τον κόσμο.

· Είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου να μπορεί να κατοικήσει στο σπίτι που του ανήκει. _____

· Επιτέλους, έφτασαν οι καλοκαιρινές διακοπές! _____

6. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις με τις πιο κάτω απλές: (β. 0.75)

μητέρα + πόλη: _____

προσόν + έχω: _____

καλός + τέχνη: _____

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

Ανδρούλλα Ζησίμου

Έλενα Παυλίδου

Ουρανία Ιωάννου

Παναγιώτα Μιχαήλ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Χρίστος Εκκέσιης